

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
תשיעי

היכל
חמישי

מ א מ ר
משכני אחריר נרוצה

מ א ת

כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו הגדול הגאון האמתי האלקי
חסידא קדישא אור עולם נזר ישראל ותפארתו קדוש ה'
מרנא ורבנא **מנחם מענדל** נבג"מ זי"ע
— אדמו"ר ה"צמח צדק" —
מליובאוויטש

יוצא לאור בפעם הראשונה

על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ואחת לבריאה

MOSHCEINI ACHARECHO NORUTZO

Copyright © 2011 by

“KEHOT” PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 774-4000 / Fax 774-2718

Order Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213

(718) 778-0226 / Fax 778-4148

www.kehot.com

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch, Inc.

All rights reserved.

Manufactured in the United States of America

נסדר בדפוס „עמפייער פרעסס“ ע”י מרדכי ליב בן פיגא ויוסף יצחק בן ברכה
Empire Press, 550 Empire Blvd., • Brooklyn, N.Y. 11225 • (718) 756-1473 / Fax (718) 604-7633
נדפס בדפוס: The PrintHouse 538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237 (718) 628-6700

ב"ה.

פתח דבר

לקראת ערב ראש השנה, יום הולדת של כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק", הבעל"ט, הננו מוציאים לאור בזה את המאמר ד"ה „משכני אחריו נרוצה“, מאת כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק".

מאמר זה נאמר ע"י אדמו"ר הצ"צ בהשנים תרכ"א-תרכ"ב, והוא מתפרסם כאן בפעם הראשונה מכתבי-יד.

תוכן המאמר קשור לימי אלול, ראש השנה, יום כיפור וחג הסוכות.

*

לתועלת הלומדים ומעיינים הוספנו בשולי הגליון מראי מקומות וציונים – נערכו ע"י הרה"ת ר' אלי' שי' מטוסוב והרה"ת ר' גבריאל שי' שפירא.

מערכת „אוצר החסידים“

ערב ר"ה סיום ה"תשע"א ותחילת ה"תשע"ב
יום הולדת כ"ק אדמו"ר הצ"צ
ברוקלין, נ. י.

פ' שופטים תרכ"א

משכני אחריו נרוצה: הביאני המלך חזריו נגילה ונשמחה בך, וצ"ל דמשכני לשון יחיד ונרוצה לשון רבים, וכן הביאני לשון יחיד ואח"כ נגילה לשון רבים. והענין כי הנה במדרש¹ מביא על זה ב' פסוקים, פסוק אחד בחבלי² אדם אמשכם בעבותות האהבה, פסוק בהושע, בחבלי אדם אמשכם אלו ישראל שנאמר משכני אחריו נרוצה, בעבותות האהבה אהבתי אתכם אמר ה', ועוד פסוק מביא במדרש מרחוק³ ה' נראה לי אהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד, פסוק בירמי'. והנה בתד"א⁴ אומר ע"פ זה דאהבת עולם אהבתיך אהבה רבה לא נאמר, אילו נאמר אהבה רבה הייתי אומר שלש שנים עשרה שנים מאה שנים, אבל כשאומר אהבת עולם משמע לעולם כנ"ל, והעולה מדבריו דאהבת עולם גבוה מאהבה רבה. והנה בגמ'⁵ יש פלוגתא איך יאמרו אהבת עולם או אהבה רבה, שמואל אמר אהבה רבה ורבנן אומרים אהבת עולם, וכן הוא הוא אומר אהבת עולם אהבתיך משמע ג"כ דאהבת עולם גבוה מאהבה רבה. והנה צ"ל דבכתבי האריז"ל מדייק שהאהבת עולם הוא למטה מאהבה רבה כי מבואר בכתבי האריז"ל דאהבת עולם הוא במל' ואהבה רבה הוא בז"א, וצ"ל דאיך חולק על תד"א.

אך הענין כי הנה בזוהר⁶ פ' ויצא ע"פ ברוך ה' מן העולם ועד העולם, שיש עלמא עילאה ועלמא תתאה, ומבואר שם בזוהר דשורש ב' עולמות אלו הוא מב' שמות הוי' שלפני י"ג מדות הרחמים, והנה עלמא תתאה הוא למטה מאהבת רבה, אבל עלמא עילאה הוא למעלה מאהבה רבה כי הוא מבחי' שם הוי' דלעילא. והענין כי הנה בתיבת עולם יש שני פירושים, א' לשון עולם (וועלט) כמו עולם אצ"י עולם הבריאה כו', וכמארז"ל⁷ עולם עולם מי בראך יעקב בראך כו', והב' שעולם הוא לשון זמן מרובה או לשון נצחיות ממש, וכמו ועבדו לעולם שא"א

(1) משכני: מאמר זה נמצא בשני כתבי-יד: 2021 (רמא, א) בכותרת: פ' שופטים תרכ"א.	(5) אהבתי אתכם אמר ה': מלאכי א, ב.
477 (ערב, א) בכותרת: יום ב' פ' שופטים [ערב ר"ח אלול] תרכ"ב. [בכת"י זה נמצא רק חלק, ורוב דפי המאמר קרועים].	(6) מרחוק ה' נראה לי: ירמי' לא, ב.
לכללות המאמר, ראה גם ד"ה זה באוה"ת שה"ש ח"א ע' סט וע' עד. ובכרך ג' שם ע' תתיה. סה"מ תרכ"ז ע' רטו.	(7) בתד"א: ח"א רפ"ו.
(2) משכני אחריו נרוצה: שה"ש א, ד.	(8) בגמ' יש פלוגתא: ברכות יא, ב.
(3) במדרש מביא על זה ב' פסוקים: ב"ר פפ"ו, א.	(9) דבכתבי האריז"ל: ראה מאו"א א, לו.
(4) בחבלי אדם אמשכם בעבותות האהבה: הושע יא, ד.	תניא פמ"ג. ובהנסמן בליקוט פירושים ומ"מ לשם (ע' תתקכ ואילך).
	(10) בזוהר פ' ויצא ע"פ ברוך ה' מן העולם: זח"א קנת, ב. תהלים קו, מח. דברי הימים-א טז, לו.
	(11) וכמארז"ל עולם עולם מי בראך: ויק"ר פל"ו, ד.

משכני אחרֵךְ נרוצה

ה

לפרש באדם על נצחיות כ"א הפי' על זמן מרובה כמו יובל, ויש לשון נצחיות כמו עד עולמי עד, כי הנה שם¹² הגדולה לאה ושם הקטנה רחל, ואיתא¹³ במדרש שגדולה במתנותי, קטנה קטנה במתנותי, כי המתנות שנתנו לרחל הי' לפי שעה, יוסף מלך לשעה, שאול מלך לשעה, וכן משכן שילה הי' לא ע"ד קביעות, משא"כ לאה גדולה במתנותי כהונה לעולם לאהרן הוא, מלכות בית דוד לעולם, וגם על לע"ל כתי' ודוד¹⁴ עבדי נשיא להם לעולם כו', ולכן כתי' כיש¹⁵ ראיתי בבניו לי מלך וארז¹⁶ כל מקום שנאמר לי אינו זו לעולם, וכן כיש¹⁷ לי בני עבדים, וזהו שאמרה חנה רמה¹⁸ קרני ולא רמה פכי, דוד שנמשח¹⁹ בקרן נמשכה מלכותו, שאול שנמשח בפך לא נמשכה מלכותו, כי רמה הוא בחי' מה שלעולם וכמ"ש ואתה²⁰ מרום לעולם ה', שמה שנמשך מבחי' מרום הוא לעולם, וכן כיש²¹ הוא לבדו מרום וקדוש, מונה כאן עשר שבחים מרום וקדוש פועל גבורות עד אדון הנפלאות, מרום הוא כתר, קדוש חכמה, פועל גבורות בינה, עושה חדשות חסד, בעל מלחמות גבורה, עד אדון הנפלאות מל', הרי מרום הוא הבחי' הגבוה יותר שהוא כתר שלמעלה גם מקודש שהוא חכמה כו', וע"כ ואתה מרום לעולם שלפי שנמשך ממרום הנ"ל נצחיות כו'.

ועתה יובן ענין אהבת עולם לפי ב' הפירושים, כי הנה סתם אהבת עולם היינו
ההתבוננות מביטול העולמות, כי הנה כל העולמות נמשכים מבחי' מלכות,
כי מלכותך מלכות כל עולמים והוא רק בחי' הארה, ועד"מ שם שאינו נוגע
לעצמותו, והנה ההתבוננות מבחי' זו נק' אהבת עולם שהאבה נמשך מבחי' ביטול
דעולמות, וכ"ז ההתבוננות הוא רק בבחי' ממכ"ע, אבל יש אהבה רבה והוא
התבוננות בבחי' סוכ"ע דאת השמים ואת הארץ אני מלא, ובחי' זו נק' אהבה רבה
כי אין ההתבוננות זו מבחי' ביטול דעולמות כי אם מצד התבוננות דאור א"ס ב"ה
איך דאת²² השמים ואת הארץ אני מלא. אך כ"ז הוא אהבת עולם ואהבה רבה, אבל
יש עוד בחי' אהבה מהתבוננות בעצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' סוכ"ע, כי סוכ"ע

12) שם הגדולה לאה ושם הקטנה רחל : ויצא כט, טז.
13) ואיתא במדרש שגדולה במתנותי: ראה ב"ר פ"ע, טו. אוה"ת בשלח ע' תסח. בהעלותך ע' שצג. וראה גם סה"מ תרכ"ז ע' רצב"ג. ס"ע שפט-שצ. תרל"ט ח"א ע קמא.
14) ודוד עבדי נשיא להם לעולם: יחזקאל לז, כה.
15) כי ראיתי בבניו לי מלך: שמואל-א טז, א.
16) וארז"ל כל מקום שנאמר לי אינו זו לעולם: ראה ויק"ר פ"ב, ב. מדרש שמואל פ"ט.
17) כי לי בני עבדים: בהר כה, נה.
18) רמה קרני ולא רמה פכי . . . שאול שנמשח בפך: שמואל-א ב, כא. י, א. מגילה יד, א. מאמרי אדה"ז תקס"ט ע' קעה (הוצאת תשס"ה) ואילך. תו"א יתרו עב, א. מאמרי אדהאמ"צ הנחות תקע"ז ע' קטז.
19) שנמשח בקרן: שמואל-א טז, יג.
20) ואתה מרום לעולם ה': תהלים צב, ט.
21) כי הוא לבדו מרום וקדוש: סיום ברכת יוצר.
22) דאת השמים ואת הארץ אני מלא: ירמי' כג, כד.

הוא ג"כ רק מקור לעולמות ונק' מקיף, אבל ישת²³ חשך סתרו למעלה מבחי' סוכ"ע, וזהו אשר²⁴ שם שמות בארץ א"ת²⁵ שמות אלא שמות, שכל העולמות הוא רק בבחי' שמות, אבל מצד מהותו ועצמותו ית' אני²⁶ הוי' לא שנית, וע"כ הנביא קובל אני הוי' לא שנית ואתם בית יעקב לא כליתם, כ"א לא שנית הי' צ"ל כליתם בבחי' כלות הנפש ומ"מ לא שנית כו', וזהו פי' אהבת עולם לפי פי' התד"א, וזהו אהבת עולם אהבתיך.

והנה ע"ז כתי' מרחוק²⁷ ה' נראה לי, כי הנה כתיב ותתצב אחותו מרחוק לדיעה מה יעשה לו וארז²⁸ כל הפסוק ברוה"ק נאמר, אחותי קאי על כנס"י דכתיב אחותי²⁹ רעייתי כו', ואחותי ע"ש אמור³⁰ לחכמה אחותי את, לדיעה כיו"ס אל דיעות ה', כי יש³² ב' דיעות דעת תחתון ודעת עליון, כי דעת תחתון הוא שהבריאה יש מאין שלמטה יש ולמעלה אין רק שנמשך מאין, אבל דעת עליון הוא שלמעלה יש ולמטה אין וקמי'³³ כלא חשיב, והנה דעת עליון הוא בחי' גבוה כי קמי' כלא חשיב הוא רק קמי', ולכן קליפות אין להם מוח הדעת כ"א ב' מוחין חו"ב וכמ"ש שתיים³⁴ נשים זונות, או שנים אנשים מרגלים חרש, כי חו"ב השגות יש להם אבל מוח הדעת שהוא התקשרות בבחי' ביטול שהוא אם מבין בהתבוננות באלקות ע"כ צריך שיהי' שייך זה אליו ושיהי' הלב מתפעל, שבחי' זו נק' מוח הדעת, כי דעת³⁵ לשון הכרה והרגשה וכמו והאדם³⁶ ידע שהוא בחי' התחברות וכתי' וידעת³⁷ היום כו', ואמרו בז'ג' ג' שנים הכיר אברהם את בוראו, הנה בחי' זו אין להם, אך הנה בבחי' הדעת יש ב' מדרגות, כי יש דעת תחתון ויש דעת עליון, וע"כ ע"פ דעת עליון אין הידיעה מכריח הבחירה, כי הנה אדם יכול לעשות עצמו כמשה רבינו ע"ה, ויכול לבחור לו להיפך, ולמה לא יכריח הידיעה שלמעלה את הבחירה, אלא הוא לפי שהוא בחי' דעת עליון, וזהו ותתצב אחותו מרחוק לדיעה שבחי' זו נק' מרחוק, ועד"ז אמר כאן מרחוק ה' נראה לי אהבת עולם אהבתיך ע"כ משכתיך

ראה כג, ד. שמע"צ פג, א. שה"ש מז, ב. מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"א ע' רסב, וש"נ. אוה"ת סוכות ע' א'תשל. ועוד.

(33) וקמי' כלא חשיב: ראה זהר בהקדמה יא, ב. ראשית חכמה שער היראה פ"א (ז, רע"א).

(34) שתיים נשים זונות: מלכים-א ג, טז.

(35) דעת לשון הכרה והרגשה: ראה גם

מאמרי אדה"ז תקס"ח ע' תמב. ובכ"מ.

(36) והאדם ידע: בראשית ד, א.

(37) וידעת היום: ואתחנן ד, לט.

(38) בן ג' שנים הכיר אברהם את בוראו:

נדרים לב, סע"א. ראה מאמרי אדהאמ"צ

ויקרא ח"א ע' פ, וש"נ.

(23) ישת חשך סתרו: תהלים יח, יב.

(24) אשר שם שמות בארץ: תהלים מו, ט.

(25) א"ת שמות אלא שמות: ברכות ז, ב.

וראה תו"א צו א. לקו"ת בהר מא, יד. מאמרי

אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ע' תשצב. נ"ך ע' תעב.

(26) אני הוי' לא שנית: מלאכי ג, ו.

(27) מרחוק ה' נראה לי: ירמי' לא, ב.

(28) וארז"ל כל הפסוק ברוה"ק נאמר: ראה

(בשנינויים) סוטה יא, א. מכילתא בשלח מס'

דשירתא פ"א. ירושלמי סוטה פ"א, ה"ט. ועוד.

(29) אחותי רעייתי: שה"ש ה, ב.

(30) אמור לחכמה אחותי את: משלי ז, ד.

(31) כי אל דיעות ה': שמואל-א ב, ג.

(32) יש ב' דיעות: ראה תו"א סח, א. לקו"ת

משכני אחריך נרוצה

ז

חסד, ופי' משכתיך חסד ע"ד דכתיב כ"י³⁹ עם ה' החסד והרבה עמו פדות, ופי' בזהר⁴⁰ עם ה' החסד לית שמאלא בהאי עתיקא והוא בחי' אני הוי' לא שניתי וע"כ הוא לעולם, כי הוא האהבה שנמשך מחסד דעתיק ולכן הוא גבוה מאהבה רבה שהוא בז"א, והיינו כי בז"א יש חו"ג לכן יש שינוי והפסק באהבה וחסד מחמת מדת הגבורה, והוא כענין וחסדי⁴¹ מאתך לא ימוש שנק' חסד⁴² דלגאו שלמעלה מחסד דלבר, כי בז"א נק' ג"כ ורב חסד, אבל בבחי' א"א נק' כ"י⁴³ חפץ חסד הוא.

וְזָהָן דַּאִיתָא בַּתְדָּא אַם הִי אֹמֵר אַהֲבָה רַבָּה הֵייתִי אֹמֵר ג' שְׁנִים עֶשֶׂר שְׁנִים מֵאַה שְׁנִים. והענין כי ג' שנים נגד נה"י דאצי' שנעשה מקור לג' עולמות ב"ע, כי בבי"ע יש ג"כ שרפים ואופנים, שרפים אומרים קדוש והאופנים⁴⁴ מתנשאים ברעש גדול אך שרשם הוא מנה"י דאצילות וזהו ענין ג' שנים, והנה עשר שנים הוא מצד ע"ס עצמן דאצי' כי למטה נעשה מזה עשר שנים אבל למעלה הוא עשר ספירות, והנה מאה שנים הוא התכללות שבע"ס וכמ"ש ויהיו⁴⁵ חיי שרה מאה שנה ואיתא⁴⁶ בזהר קב"ה דאתכלל כו', וזהו ענין מאה⁴⁷ ברכות שבכל יום, ובכלל הוא יחידות עשירות מאות, אבל כשאומר אהבת עולם הוא בחי' אהבה נצחי' שנמשך מלמעלה מאצי', שלפי שאהבת עולם אהבתיך ע"כ משכתיך חסד, אך הנה הגם שמשיכה זו הוא מבחי' גבוה כו' מ"מ בחבלי⁴⁸ אדם אמשכם שהמשיכה נמשך ע"י חבלי אדם, שאדם הוא בכלל ז"א, כי ההמשכה מחסד דא"א למטה הוא נמשך ומתלבש בחסד דז"א, והנה איתא⁴⁹ במדרש החבל הזה אין מפקיעין אותה בפחות משלשה והיינו ג' אבות אברהם יצחק ויעקב, וע"כ יעקב שהי' כלול משניהם כתיב יעקב⁵⁰ חבל נחלתו, והנה הגם שהאבות⁵¹ הם רק חג"ת דז"א מ"מ ע"י התכללות נמשך בזה בחי' גבוה יותר, וע"ד בשלשה אומר נברך לשון בריכה שנמשך בזה תוספות אור, וגם י"ל כי באבות כתיב בעבר⁵² הנהר ישבו אבותיכם ששרשם למעלה מבחי' נהר⁵³ היוצא מעדן להשקות את הגן, וע"כ החבל

- (39) כי עם ה' החסד והרבה עמו פדות : תהלים קל, ז. א.
- (40) בזהר . . . לית שמאלא בהאי עתיקא : זח"ג קכט, א. ע"ח שער עתיק ש"יב, פ"ב. שער הארת המוחין של"ב, פ"ז. הנסמן במאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ג ע' תתעא. [הלשון כאן צע"ק].
- (41) וחסדי מאתך לא ימוש: ישעי' נד, י. א.
- (42) חסד דלגאו: זח"ג קלג, ב. א.
- (43) כי חפץ חסד הוא: מיכה ז, יח. א.
- (44) והאופנים מתנשאים ברעש גדול: ע"פ ברכת יוצר.
- (45) ויהיו חיי שרה מאה שנה: חיי שרה כג, א.
- (46) ואיתא בזהר קב"ה דאתכלל: זח"א קכג, א.
- (47) מאה ברכות שבכל יום: מנחות מג, ב. א.
- (48) בחבלי אדם אמשכם: הושע יא, ד. א.
- (49) איתא במדרש החבל הזה אין מפקיעין אותה בפחות משלשה: ראה ב"ר פס"ח, יז. א.
- (50) יעקב חבל נחלתו: האזינו לב, ט. א.
- (51) שהאבות הם רק חג"ת דז"א: ראה מאו"א מערכת אבות סכ"ז. תו"ח וארא ח"א סא, ד, וש"נ. א.
- (52) בעבר הנהר ישבו אבותיכם: יהושע כד, ב. א.
- (53) נהר היוצא מעדן: בראשית ב, י. א.

אין מפקיעין אותה בפחות מג' כי באצ"י ג"כ הכל שלשה וכמו תלת⁵⁴ רישין כו', והנה כמו"כ באדם אין⁵⁵ קורין אבות אלא לשלשה, כי מדריגת האב בהכרח שימצא בבן, כי בכאו"א מישראל יש מבחי' ומדריגות האבות והיינו האהבה ויראה ורחמים, וזהו בחבלי אדם אמשכם שהחבל אין מפקיעין בפחות משלשה היינו ע"י ג' בחי' אלו או"ר ורחמים, וגם בחבלי אדם אמשכם קאי על מחדו"מ דתורה ומצות, כי אדם א' אאלפך⁵⁶ חכמה ד' דיבור מ' מעשה, והיינו לקשר המח' בהתבוננות באלקות והדיבור בדיבור התורה והמעשה במעשי המצות וע"ז בחבלי אדם אמשכם כי עשה⁵⁷ רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו הרי ע"ז אמשכם, וע"כ בחבלי אדם קאי על מחדו"מ דתו"מ צ.

והנה משכני אחריו נרוצה יש בזה ב' פירושים במדרש, כי פ"י הא' מה שהשרית שכינתך בתוכינו אחריו נרוצה, והוא כי בבית המקדש ע"י השתחוואה בשם ע"ז מקבלים הביטול, כי לכן אנו אומרים עתה אין⁵⁸ אנו יכולים לעלות ולראות ולהשתחוות, וצ"ל למה אין יכולים להשתחוות, כי בשלמא לראות אי אפשר, אבל השתחוואה יכולים בכל מקום, אך הענין כי השתחוואה היינו ביטול פנימי וכמשל אדם שכוּפף ראשו וקומתו, וכמו"כ השתחוואה הוא ביטול בפנימיותו לבטל שכלו ומדותיו, והנה בחי' זו קבלו בבית המקדש על ידי השתחוואה, כי מה ה' עסק במה שהיו הולכים לרגל הוא רק שהיו באים בעזרה ומשתחווים שם, אך ע"י מה השיגו זה בבהמ"ק הוא כי היו בטילים כנר בפני אבוקה, כי בבהמ"ק הי' אבוקה כי הכהנים⁶⁰ בעבודתם ולוים בדוכנם וישראל במעמדם, והנה כהנים היו ג"כ כלולים מג', כי יש כהן גדול וסגן כהן וכהן הדייט, כי כה"ג"י הוא בחכ' וסגן כהן הוא בחסד והדייט הוא בנצח, וכן לויים הם ג', גרשון קהת ומררי, וכן בישראל יעקב⁶² וישראל וישורון, ולכן ע"י אבוקה זו קיבלו הביטול וכמו נר נכלל בהתקרבתה לגבי אבוקה, וזהו ממה שהשרית שכינתך בתוכינו ע"ז אחריו נרוצה.

והנה עוד יש פ"י במדרש שם להיפוך, משכני לשון משיכה והוא סילוק שכינה, וכאומרם שם ממה שסילקת שכינתך מתוכינו ע"ז אחריו נרוצה, וצ"ל זה כי בשלמא ממה שהשרית שכינתך בתוכינו נרוצה אחריו וכו', אבל ממה שסילקת שכינתך איך נעשה ע"ז אחריו נרוצה. אך הענין כי כתיב שמאלו⁶³ תחת לראשי

(54) תלת רישין: זח"ג רפח, א. ראה שער האמונה (לאדהאמ"צ) נו, ב הערה 37.
 (55) אין קורין אבות אלא לשלשה: ברכות טז, ב.
 (56) אאלפך חכמה: איוב לג, לג.
 (57) עשה רצונו כרצונך: ראה אבות פ"ב, מ"ד.
 (58) ב' פירושים במדרש: שהש"ר עה"פ.
 (59) אין אנו יכולים לעלות ולראות ולהשתחוות: תפלת מוסף דיו"ט.
 (60) הכהנים בעבודתם ולוים בדוכנם: ע"פ תפלת מוסף דיו"ט.
 (61) כה"ג הוא בחכ': ראה תו"ח שמות שצד, א. ת, א. מאמרי אדה"ז הנחות הר"פ ע' טז, ו. וראה המשך תער"ב ח"ב ע' תתקפא.
 (62) יעקב וישראל וישורון: ראה זח"א קעז, ב.
 (63) שמאלו תחת לראשי: שה"ש ב, ו.

משכני אחרֵךְ נרוצה

ט

וימינו תחבקני שע"י שמאל⁶⁴ דוחה נמשך יותר נשיאות ראש מע"י וימינו תחבקני, כי ע"י ימינו תחבקני אינו יכול לגרום⁶⁵ עליו המקבל אלא כאשר יוכל להגיעו ולהשיגו למקבל, אבל אם המקבל כבר ירד כ"כ למטה שאין יד המשפיע יכולה לקרב שם ולהשיגו אין לו עוד תקוה למקבל שיהי' לו עילוי ע"י המשפיע, וכ"ז בימין מקרבת אבל בשמאל דוחה יכול להיות גם מי שנפל במדריגה היותר תחתונה הנה ע"י שמאל דוחה ומבטש אותו מאד אזי בהכרח להמקבל שיזוז ממקומו כי לא יוכל לישאר במקומו מחמת הביטושים, וכאשר כבר ניזוז ממקומו שנפל שם אז יוכל לעלות גם בעילוי המדריגות שלא הי' ביכולתו לעולם לעלות גם מצד הימין המקרבת, וכענין ופרעה⁶⁶ הקריב כו', כי הנה בחי' הקירוב אשר יבא מצד הארת בחי' החסדים אינו מעלה להמקבל כ"א כפי בחי' קבלת כלי של המקבל, אמנם ע"י שמאל דוחה אחר שכבר ניתק ויצא ממקומו הרי יצא מגדר כלי שלו אז יוכל הוא לעלות במדריגה היותר עליונה גם שאין בערכו ושרשו כלל למקבל מצד הכלי שלו, וזהו שמאלו תחת לראשי, ואין הפי' שמאל דוחה שמלמעלה אלא שהאדם יקח לו בחי' שמאל דוחה דהיינו החשבון איך שהוא רחוק מהשי"ת ונמשך אחר גשמיות ועי"ז יבא לבחי' תחת לראשי שהוא שורש הנשמה, וכן בלויים כתיב ועבד⁶⁷ הלוי הוא שעבודתו מגיע בבחי' הוא, והנה ככהן כתיב אתה וכמ"ש אתה⁶⁸ כהן לעולם, וצ"ל איך לויים שהוא מדת הגבורה גבוה מכהן שהוא בחי' החסד וכידוע שהוא מדריגה גבוה מאתה, כי אתה היינו עלמא דאתגלייא והוא דא עתיקא. אך הענין כי ע"י גבורה מגיע למעלה יותר בבחי' הוא דוקא, הוא דא עתיקא, ואיתא בזהר⁶⁹ שם אלמלא דינא לא אשתכח בעלמא לא הווי ידעי ב"נ מהמנותא עילאה ועי"ש⁷⁰ בבה"ז פ' קרח, ועד"ז אמרו אעאי"ז דלא סליק ב'י נהורא מבטשין ל'י, וזהו רחל⁷¹ מבכה מאנה להנחם על בניה כי איננו, והקשה⁷² בזהר כי אינם מבעי' ל'י ומהו כי איננו, אך פי' כי איננו על הסתלקות אלקות, וזהו כי איננו אין לו וי"ו, כי וי"ו⁷³ הוא המשכה וכמו הגדול⁷⁴ הגבור והנורא כי וי"ו⁷⁵ דוהנורא ממשיך מבחי' אל עליון שלמעלה מהשתלשלות, וע"כ ממה שסילקת שכינתך אחרֵךְ נרוצה, ולכן אחר ט"ב שהוא סילוק שכינה אזי אח"כ הוא חודש⁷⁶ אלול שאז מאיר י"ג מדה"ר כח על תשובה.

-
64) שמאל דוחה: סוטה מז, א, וש"נ.	ירמי' לא, יד.
65) לגרום: כ"ה בכת"י המעתיק.	73) והקשה בזהר כי אינם מבעי' ל'י: זח"א רי, א. זח"ג כ, ב.
66) ופרעה הקריב: בשלח יד, י.	74) וי"ו הוא המשכה: ראה אגה"ת פ"ד.
67) ועבד הלוי הוא: קרח יח, כג.	75) הגדול הגבור והנורא: ע"פ נחמי"ט, לב.
68) אתה כהן לעולם: תהלים קי, ד.	76) וי"ו דהנורא: ראה לקו"ת ואתחנן ת, א. מאמרי אדה"ז על ענינים ע' נח. ובהנסמן בהמ"מ שם.
69) בזהר שם אלמלא דינא: זח"ג קעת, ב.	77) חודש אלול שאז מאיר י"ג מדה"ר: ראה מ"ח מס' אלול פא, ג. פע"ח שכ"ד בתחלתו. וראה לקו"ת ראה לב, סע"א ואילך. ובכ"מ.
70) וע"ש בבה"ז פ' קרח: ביאוה"ז לאדהאמ"צ צה, ג.	
71) אעא דלא סליק: זח"ג קסה, א.	
72) רחל מבכה מאנה להנחם על בניה:	

והנה המשיכה הוא האהבה המסותרת שנמשך בכל א' מישראל וכמבואר במדרש הנ"ל ע"פ בעבותות האהבה אהבתי⁷⁷ אתכם אמר הוי', בכל א' מישראל יש שם הוי' כי יו"ד ביטול וה' התבוננות לאורך ורוחב, והנה יו"ד וה' הם אוזנות שהם כלים לאלקות רק שהיו"ד קטן לגבי הה' שהוא אורך ורוחב, אך יש קוצו"י של יו"ד דלא אתרמיז באות כלל והוא בחי' ביטול שלמעלה מטעם ודעת, וזהו אהבתי אתכם אמר הוי', אך איך נמשך האהבה מסותרת בנש"י הוא ע"י שסלקת שכינתך מתוכינו, ודוגמא לזה ענין המרכבה שהראהו ליחזקאל בגלות, כי משמעות הפסוקים משמע שהראהו המרכבה דוקא בגלות ולא קודם לכן וכמ"ש ואני⁸⁰ בתוך הגולה נפתחו השמים ואראה כו', והוא ע"ד ואני⁸¹ אראה בשונאי כי בגלות הראהו הקב"ה איך יקבלו ישראל הדבקים באלקות הנה הוא ע"י שנתצמצם למעלה בבחי' כמראה אדם, וזהו שהראהו כמראה⁸² אדם על הכסא וגם בחי' פני אדם שבמרכבה, והענין כי צ"ל איך מגיע למעלה כמראה אדם והלא הקב"ה כיו"ס לא אדם הוא, אך הענין כי כמראה אדם נק' מה שנתצמצם החיות אלקי להתלבש בנש"י שהחיות אלקי גופא נמשך ג"כ בבחי' ציור אדם, כי הנה כמו שאור א"ס ית' הוא בלי גבול ההכרח לומר שימצא בו כח הגבול ג"כ כי אם לא כן אתה מחסר שלימותו ית', והנה הכח על גבול זהו ענין שנתצמצם למעלה בבחי' כמראה אדם, והנה ע"י שנתצמצם בבחי' כמראה אדם ע"י נמשך אהבה המסותרת, אך מה שהראהו ג"כ פני אדם שבמרכבה הוא כי צ"ל ולדבקה בו וכמ"ש ובו⁸⁴ תדבקו, וכמ"ש⁸⁵ ע"פ לדבקה בו וכי אפשר לדבק כו' אלא הדבק במדותיו מה הוא רחום כו', והיינו ע"י מחדו"מ דתורה ומצות, כי כמו באדם יש ג' שכליים וז' מדות וג' לבושים מחדו"מ, וכן כביכול למעלה ג' שכליים חב"ד וז' מדות גדולה וגבורה ולבושים היינו ב"ע כו'. והנה ע"י יכול האדם שלמטה לידבק למעלה, ולכן ופני⁸⁶ אדם לארבעתן היינו כי הגם שיש הרבה נשמות שהם מבחי' פני אר"י לבד אך בכלם יש מבחי' פני אדם ג' שכליים וז' מדות שע"י יוכלו להתדבק באור א"ס ב"ה כו'. אך הנה באהבה כתיב לעבדו וכמ"ש לאהבה⁸⁷ את ה' אלקיך ולעבדו ומהו שייך עבודה באהבה מסותרת זו, כי כיון שנמשכה מלמעלה לא תתכן עליה העבודה.

אך הענין כי יש ב' בחי' אהבה, כי יש אהבה מסותרת שהוא בעצם למעלה מן השכל והטעם, אמנם אהבה זו הוא רק נוגע לנה"א כי הוא חלק⁸⁸ אלקה ממעל,

77 אהבתי אתכם אמר הוי': מלאכי א, ב.
 79 קוצו של יו"ד דלא אתרמיז באות כלל:
 ראה לקו"ת פינחס פ, סע"ב.
 80 ואני בתוך הגולה: יחזקאל א, א.
 81 ואני אראה בשונאי: תהלים קיח, ז.
 82 כמראה אדם על הכסא: יחזקאל א, כו.
 83 כי לא אדם הוא: שמואל א טו, כט.
 84 ובו תדבקו: פ' ראה יג, ה.
 85 וכמ"ש ע"פ לדבקה בו וכי אפשר לדבק:
 עקב יא, כב. מובא בכ"מ (או"ת להה"מ ס"פ
 עקב. אגה"ק סט"ו (כג, רע"ב). מאמרי אדה"ז
 על מארו"ל ע' שפא. וע"ש בהמ"מ. ועוד).
 וראה ספרי עקב יא, כב. שבת קלג, ב. סוטה
 יד, א. כתובות קיא, ב. ויק"ר פכ"ה, ג. ועוד.
 86 ופני אדם לארבעתן: ראה יחזקאל א, י.
 87 לאהבה את ה' אלקיך ולעבדו: ע"פ
 יהושע כב, ה.
 88 חלק אלקה ממעל: ראה תניא רפ"ב.

אך נה"ב והגוף יתהפכו ג"כ לעבודת ה' דוקא ע"י אהבה הב' והוא הנמשכת מצד הטעם והשכל המתבונן בגדולת ה', וזהו אחריו שהתבוננות הוא איך שמה שנעשה מקור לעולמות הוא רק בחי' אחריו וכמ"ש כ"י עמך מקור חיים שכל המקור חיים הוא רק עמך, כי ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, שם כבוד הוא רק הארה כו', וע"כ צ"ל ובחירתם בחיים והוא אהבה שיכול גם טבע הגוף להתהפך להיות גם נה"ב ג"כ בתשוקה לה' אחד כי השכל מעשהו"י לו ג"כ הסכמה ורצון, ואהבה זו עבודה הוא ע"ד עורות עבודים שמקודם לא הי' עור יפה ואח"כ אחר העיבוד הוא שנעשה מתוקנת כמו"כ הוא עבודה שמתקן הנה"ב, והנה ע"י אחריו נרוצה שנינו לשון רבים והיינו כי מהיות שהאהבה שע"פ השכל הנה יש לה הפסק, שאם לבנו פונה לדבר אחר וטרוד במח' בעסקי העולם אזי חולפת ועוברת ממנו, משא"כ האהבה שבשורש נפשו מצד מקור חוצבה אין לה הפסק שגם אם לבנו פונה לדבר אחר הרי אין בזלעו"י לעומת האהבה הזאת להטרידה ולהפסיקה כו', והנה ע"י שהאהבה המסותרת דנה"א הוא מאיר בגילוי באהבה שע"פ הדעת הנה גם לאהבה שע"פ דעת אין לה הפסק, וגם שהתחברות ב' האהבות אלו יחד אהבה רבה דנה"א עם אהבת עולם הנמשכת מבירור נה"ב הנה נמשך בחי' אהבה בתענוגים שלמעלה מב' הבחי', וזהו ענין הנז' לעיל בשם התד"א שיש בחי' אהבת עולם שלמעלה מאהבה רבה והיא הנמשכת ע"י בירור אהבת עולם דשם ב"ן, וזהו שמשכני לשון יחיד שקאי על אהבה דנה"א וע"י אחריו נרוצה לשון רבים כי הוא גם אהבה דנה"ב.

והנה אח"כ כתיב הביאני המלך חדריו פי' עתה אומר טעם למה יהי' כ"כ כח באהבה המסותרת ליתן תוספות כח גם באהבה שע"י הדעת שתרוץ הוא ג"כ לז"א לפי שהביאני המלך חדריו, הביאני בל' יחיד חוזר על נה"א לבדה שיש לה עוד דבר גדול המסייע לה להפוך נה"ב מלבד היותה חלק אלקה ממעל ויש בה אהבה מסותרת, עוד זאת דבר גדול ועצום יש לה והוא שהביאני המלך חדריו, פי' חדריו⁹³ הן שיתא סדרי משנה כשר פסול, כי חדריו ר"ת חסד דין רחמים, ופי' הביאני היינו כמארז"ל⁹⁴ עד שהתינוק במעי אמו מלמדין אותו כל התורה כולה ואח"כ בא מלאך וסטרו ומשכחו, וצ"ל דא"כ למה מלמדין אותו מקודם. אך הענין כי תינוק במעי אמו היינו הפי' לנשמת הילד, כי כשם שיש עיבור גשמי בגוף כמו"כ יש להנשמה עיבור ולידה, דעיבור היינו כשהנשמה בבחי' עיבור במל' מלמדין אותו הלכות ודינים שהם גילוי רצונו ית' שזה כשר וזה פסול שנק' חדרים, והנה הפעולה מזה הוא כי להיות ובדעת חדרים ימלאון, והנה ע"י אח"כ ע"י

94) חדר ר"ת חסד דין רחמים: ראה יאיר נתיב למאור מערכת ח' אות ז.

95) כמארז"ל עד שהתינוק במעי אמו

מלמדין אותו כל התורה כולה: נדה ל, ב. וראה

מאמרי אדהאמ"צ בראשית ע' קיא.

89) כי עמך מקור חיים: תהלים לו, י.

90) ובחרת בחיים: נצבים ל, יט.

91) מעשה: כ"ה בכת"י המעתיק.

92) הביאני המלך חדריו: שה"ש א, ד.

93) חדריו הן שיתא סדרי משנה: וראה

לקו"ת ויקרא ב, ד.

תושבע"פ שנק' ג"כ דעת וכמ"ש כי"ה ה' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה, כי ה' יתן חכ' היא תורה שבכתב, מפיו דעת היא תושבע"פ, כי פי' מפיו היינו ממה שתוך פיו ולכן מפיו דעת כי דעת גנוז בפומא, ולכן מדבר עיקר מעלתו הוא פה כי נפש המדברת וע"כ נק' תושבע"פ ע"ש מפיו דעת, ולכן תושבע"פ נק' ארץ זבת חלב ודבש כי לפי שתושבע"פ הוא בחי' ארץ בחי' רצון כי עיקר רצה"ע יתגלה בתורה שבע"פ דוקא, ולכן הוא זבת חלב ודבש פנימית התורה כי רצה"ע הוא מבחי' גלגלתא ופנימיות הוא מו"ס וע"כ ארץ זבת חלב ודבש, ובאדם חלב הוא הגדלות ודבש הוא מתיקות, וזהו ובדעת חדרים ימלאון כל הון יקר ונעים היינו פנימיות התורה, והנה ע"י היגיעה בתורה אינו⁸⁸ דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה פעמים ואחד עי"ז יגיע לבחי' הדעת, כי אדם⁸⁹ גימ' מ"ה וחכ"ו¹⁰⁰ כח מה, אך זהו פי' הביאני לשון עבר, וגם הביאני המלך חדריו קאי על לימוד תורה דעתה, כי הנה כתיב פנו¹⁰¹ לכם צפונה וארז"ל¹⁰² ברחו לתורה שנק' צפונה כמ"ש יצפון¹⁰³ לישרים תושי', כי תורה חרות חירות כו', וע"כ מהי¹⁰⁴ רב טובך אשר צפנת גימ' תר"ך כתר, ולכן תורה נק' עץ חיים ואמרו אין¹⁰⁵ עבירה מכבה תורה, וזהו אני¹⁰⁶ בינה לי גבורה שע"ז נמשך כפיית הדינים והיצה"ר, כי הנה כמו בבהמ"ק קיבלו הביטול ע"י השתחוואה כו', כמו"כ משחרב¹⁰⁷ בהמ"ק אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה, וע"כ ע"י הביאני המלך חדריו נמשך הביטול.

והנה אח"כ אומר נגילה¹⁰⁸ ונשמחה בך, כי הנה כתיב יהי¹⁰⁹ כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו וארז"ל¹¹⁰ פסוק זה שר העולם אמרו, כי בשעה שאמר הקב"ה למינהו באילנות נשאו דשאים ק"ו בעצמם ומה אלו שדרכם לצאת בערבובי' נאמר בהם למינהו אנו כו' עאכו"כ, מיד פתח שר העולם ואמר יהי כבוד ה' לעולם ישמח ה' במעשיו, וצ"ל מה שייך שע"י שנשאו דשאים ק"ו בעצמם אמר שר העולם יהי כבוד ה' לעולם. אך הענין כי צ"ל מקודם הפי' נשאו דשאים ק"ו בעצמם, איך

- (96) כי ה' יתן חכמה: משלי ב, ו.
 (97) תושבע"פ נק' ארץ זבת חלב ודבש: ראה לקו"ת תבוא מא, ג ואילך.
 (98) אינה דומה שונה פרקו מאה פעמים: חגיגה ט, ב.
 (99) אדם גימט' מ"ה: ראה ע"ח שער בתיקון ש"י, פ"ג. לקו"ת ושער הפסוקים להאריז"ל בראשית ג, כ. מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה ח"ב ע' תקסז. ובהנסמן בהמ"מ לשם. תו"ח בראשית ט, א הערה 14.
 (100) וחכ' כח מה: ראה תניא פ"ג. פי"ח-ט.
 פמ"ג. וראה בהנסמן ב, מ"מ, הגהות והערות קצרות" עם, ליקוט פירושים" לתניא שם (ע' מה. ע' קכא).
 (101) פנו לכם צפונה: דברים ב, ג.
 (102) וארז"ל ברחו לתורה: דברים רבה פ"א, יט.
 (103) יצפון לישרים תושי': משלי ב, ז.
 (104) מה רב טובך אשר צפנת גימ' תר"ך: תהלים לא, כ. ראה מאו"א מערכת צפנת ס"י.
 (105) אין עבירה מכבה תורה: סוטה כא, א.
 (106) אני בינה לי גבורה: משלי ת, יד.
 (107) משחרב בהמ"ק אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה: ראה ברכות ח, א.
 (108) נגילה ונשמחה בך: שה"ש א, ד.
 (109) יהי כבוד ה' לעולם: תהלים קד, לא.
 (110) וארז"ל פסוק זה שר העולם אמרו: ראה חולין ס, א.

מגיעים דשאים לק"ו, אך הענין כי דשאים היינו השורש של דשאים כיו"ו אין לך עשב שאין לו מזל, ובזוהר¹¹² איתא ע"פ תדשא הארץ דשא עשב שיש יוצר משרתים ואשר משרתיו, והנה דשא הוא יוצר משרתים, והנה נשאו שורש הדשאים ק"ו בעצמם שלא לצאת בערבובי' היינו שלא יהי' תערובות טו"ר והיינו שלא יהי' כלאים, כי ענין כלאים היינו צמר ופשתים, והענין כי [הבל הביא] קרבנו צמר וכמ"ש והבל¹¹³ הביא מבכורות צאנו ואיתא¹¹⁴ בזוהר מחשבתו הוית בההוא אתר דאתמר ושער¹¹⁵ ריש' כעמר נקי, ולמטה הוא הלכות התורה שנק' בשם שערות וכמ"ש קוצותיו¹¹⁶ תלתלים תילי תילים של הלכות, ולכן נק' הבל ע"ש שמהבל כל הגשמיות, והנה קין הביא פשתן והגם שפשתן הוא ג"כ בחי' גבוה בד בבד ולכן פשתן הוא לבן שהוא גוון עצמי כידוע, הנה הגם שיש לבן¹¹⁷ בקדושה לובן העליון אבל יש לבן הארמי, וכן הן עם לבדד ישכון ויש איכה¹¹⁸ ישבה בדד, ולכן החטא הי' על קין שרצה לקרב מה שהקב"ה הרחיק כי קרבן לשון קירוב, וזה"ע כלאים שהוא לשון כלא היפוך מכלה כי כלה כלתה¹¹⁹ נפשי לחצרות ה' וההיפוך כלא וכמ"ש והוא¹²⁰ אסור באזיקים והוא קאי על כו' אסור באזיקים היינו ע"ש שמשפיע בע' שרים וקליפות, ולכן אני והוא הושיעה נא שהישועה צ"ל בבחי' הוא ג"כ, וע"כ כאשר הדשאים נשאו ק"ו בעצמם שלא לצאת בערבובי' היינו שלא יהי' תערובות טו"ר ע"כ אמר שר העולם יהי כבוד ה' לעולם, כי הנה יש ב' כבוד בחי' כבוד, כבוד תתאה וכבוד עילאה.

והענין כי אל דיעות הוי' שמלמטה למעלה יש מאין אבל מלמעלה למטה הנה למעלה יש ולמטה אין, ולכן מצד ב' דיעות אלו ב' בחי' כבוד, כי כבוד¹²² גימ' ל"ב והוא ל"ב אלקים דמע"ב שמבחי' כבוד זה נמשך מ"מ יש מאין שהגם שנתהווה מאין מ"מ נעשה למטה יש, וכ"ז הוא מבחי' כבוד תתאה, אבל ע"פ דעת עליון הרי למעלה יש ולמטה אין, זה כבוד עילאה איך שלמעלה יש ולמטה אין, וכבוד גימט' ל"ב נח"ע והוא שביקש משה הראני¹²³ את כבודך

שהש"ר עה"פ. זח"ב קטז, א. ח"ג קמ, א.
 (117) לבן בקדושה לובן העליון: ראה ע"ח שער (ו) העקודים פ"א, שער (לח) לאה ורחל פ"ג. מאמרי אדהאמ"צ בראשית ריש ע' רכב, וש"נ.

(118) איכה ישבה בדד: איכה א, א.
 (119) כלתה נפשי: תהלים פד, ג.
 (120) והוא אסור באזיקים: ירמ"מ, מ, א.
 (121) ב' בחי' כבוד: ראה לקו"ת שה"ש מז, ב ואילך.

(122) כבוד גימ' ל"ב: זח"ג לג, א.
 (123) הראני את כבודך: תשא לג, יח.

(111) כי אין לך עשב שאין לו מזל: ראה ב"ר פ"י, ו. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ג ע' תתמח, וש"נ.

(112) ובזוהר איתא ע"פ תדשא הארץ דשא עשב שיש יוצר משרתים: בראשית א, יא. וראה זח"א יח, ב.

(113) והבל הביא מבכורות צאנו: בראשית ד, ד.

(114) ואיתא בזוהר מחשבתו הוית בההוא אתר: ראה זח"א כה, א.

(115) ושער ריש' כעמר נקי: דניאל ז, ט.
 (116) קוצותיו תלתלים תלי תילים של הלכות: שה"ש ה, יא. וראה עירובין כא, ב.

והשיבוהו וראית¹²⁴ את אחורי ופני לא יראה, וע"כ אמר יהי כבוד ה' לעולם כי מהיות שנשאו ק"ו בעצמם שלא יהי' ערבובי' טו"ר ע"כ מהראוי שיהי' מאיר כבוד ה' בחי' כבוד עילאה מה שיהי' מאיר לע"ל מאיר עכשיו, וזהו ישמח¹²⁵ ה' במעשיו, אך הנה במדרש¹²⁶ איתא שמח לא נאמר אלא ישמח כי עתה אין שמחה למעלה רק במצות כתיב תחת¹²⁷ אשר לא עבדת בשמחה במצות השמחה רק ממה שעייז יהי' גילוי אלקות לע"ל אבל זולת מצות אין שמחה למעלה, והוא כי כל זמן שיש רע אין שמחה, רק לע"ל שיהי' ואת¹²⁸ רוח הטומאה אעביר מן הארץ אז יהי' השמחה.

וְזָהָן נגילה ונשמחה בך, הנה תיבת בך יש בו ג' פירושים, א' בך היינו בכ"ב אותיות התורה, וגם בך בעצמותך, וגם בך היינו כ"ב ימים שמר"ה עד שמע"צ, כי משכני אחרִיךְ נרוצה ע"י שסילקת שכינתך מתוכינו בט"ב עייז אח"כ אחרִיךְ נרוצה באלול י"ג מדות הרחמים כח על התשובה ועייז אח"כ נגילה ונשמחה בך בסוכות¹²⁹ זמן שמחתנו, רק שבזה גופא יש ב' מדריגות כי נגילה ונשמחה, כי שמחה הוא התפשטות השמחה בגילוי, ונגילה היינו שהשמחה רק בפנימיות כי וגילו ברעדה שהרעדה מכסה על השמחה, וזהו בר"ה שאז אומרים ה'¹³⁰ מלך תגל הארץ ואח"כ בסוכות זמן שמחתנו, כי עייז תשובה דר"ה ויוכ"פ שמגיע בבחי' לפני¹³¹ הוי' תטהרו ועייז אח"כ בסוכות זמן שמחתנו לשון רבים ישמח ה' במעשיו ישמח¹³² ישראל בעושי כו'.

124) וראיתי את אחורי ופני לא יראה: תשא זכרי' יג, ב.
 125) ישמח ה' במעשיו: תהלים קד, לא. לג, כג.
 126) במדרש איתא שמח לא נאמר אלא והתפלה.
 127) תחת אשר לא עבדת: תבוא כח, מז.
 128) ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ: ב.
 129) בסוכות זמן שמחתנו: בנוסח הקידוש זכרי' יג, ב.
 130) ה' מלך תגל הארץ: תהלים צז, א.
 131) לפני הוי' תטהרו: אחרי טז, ל.
 132) ישמח ישראל בעושי: תהלים קמט,

לעילוי נשמת

הרה"ג הרה"ח ר' שניאור זלמן ע"ה

בן הרה"ח ר' נתן ע"ה

נפטר ביום השי"ק א' דראש השנה ה'תשס"ד

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס על ידי ולזכות משפחתו שיחיו